



Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

27. juuni 2018*

Eelotsusetaotlus – Liidu kodakondsus – ELTL artikli 21 lõige 1 – Direktiiv 2004/38/EÜ – Õigus vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil – Liidu kodaniku kolmanda riigi kodanikust pereliikme õigus elada selles liikmesriigis, mille kodakondsus on liidu kodanikul – Selle pereliikme sisenemine asjaomase liikmesriigi territooriumile pärast liidu kodaniku tagasipöördumist nimetatud liikmesriiki

Kohtuasjas C-230/17,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Østre Landsret'i (idapiirkonna apellatsioonikohus, Taani) 21. aprilli 2017. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 2. mail 2017, menetluses

Erdem Deha Altiner,

Isabel Hanna Ravn

versus

Udlændingestyrelsen,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president L. Bay Larsen, kohtunikud J. Malenovský, M. Safjan, D. Šváby ja M. Vilaras (ettekandja),

kohtujurist: N. Wahl,

kohtusekretär: ametnik C. Strömholm,

arvestades kirjalikku menetlust ja 7. märtsi 2018. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Erdem Deha Altiner ja Isabel Hanna Ravn, esindaja: *advokat* E. O. R. Khawaja,
- Taani valitsus, esindajad: M. S. Wolff, J. Nymann-Lindegren ja C. Thorning, keda abistas *advokat* R. Holdgaard,
- Belgia valitsus, esindajad: C. Pochet, L. Van den Broeck ja M. Jacobs,
- Iirimaa, esindajad: A. Joyce ja L. Williams,
- Norra valitsus, esindaja: I. S. Jansen, keda abistas *advokat* K. B. Moen,

* Kohtumenetluse keel: taani.

– Euroopa Komisjon, esindajad: E. Montaguti ja M. Wilderspin, keda abistas *advokat* H. Peytz, arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada asi ilma kohtujuristi ettepanekuta, on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab seda, kuidas tõlgendada ELTL artiklit 21 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ (ELT 2004, L 158, lk 77; ELT eriväljaanne 05/05, lk 46).
- 2 Taotlus on esitatud Erdem Deha Altineri ja Isabel Hanna Ravni vaidluses Udlændingestyrelseniga (Taani migratsiooniamet) viimase 3. juuni 2016. aasta otsuse üle (edaspidi „3. juuni 2016. aasta otsus“) jätta muutmata Statsforvaltningen'i (Taani riigi kohalik haldusasutus) varasem otsus, millega oli jäetud rahuldamata Erdem Deha Altineri taotlus anda talle kui liidu kodaniku I. H. Ravni pereliikmele Taani elamisluba.

Õiguslik raamistik

Direktiiv 2004/38

- 3 Direktiivi 2004/38 artiklis 1 „Teema“ on sätestatud:
„Käesoleva direktiiviga sätestatakse:
a) tingimused, mis reguleerivad liikmesriikide territooriumil vaba liikumise ja elamise õiguse kasutamist liidu kodanike ja nende pereliikmete poolt;
[...].“
- 4 Direktiivi artikli 2 „Mõisted“ kohaselt:
„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:
1) *liidu kodanik* – isik, kellel on mõne liikmesriigi kodakondsus;
2) *pereliige*:
a) abikaasa;
[...]
c) alanejad lähisugulased, kes on alla 21aastased või ülalpeetavad, ja [...] abikaasa [...] alanejad sugulased [...]
[...]
3) *vastuvõttev liikmesriik* – liikmesriik, kuhu liidu kodanik oma vaba liikumise ja elamise õiguse kasutamiseks liigub.“

- 5 Direktiivi artikli 3 „Soodustatud isikud“ lõikes 1 on ette nähtud:

„Käesolevat direktiivi kohaldatakse kõikide liidu kodanike suhtes, kes liiguvad liikmesriiki või elavad liikmesriigis, mille kodanikud nad ei ole, ja nende artikli 2 punktis 2 määratletud pereliikmete suhtes, kes on nendega kaasas või ühinevad nendega.“

- 6 Direktiivi 2004/38 artikli 7 lõiked 1 ja 2 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kõikidel liidu kodanikel on õigus elada teise liikmesriigi territooriumil kauem kui kolm kuud, kui:

- a) nad tegutsevad vastuvõtvast liikmesriigis töötajate või füüsilisest isikust ettevõtjatena või
- b) neil on enda ja oma pere jaoks piisavalt vahendeid, et mitte koormata oma elamisperioodi ajal vastuvõtva liikmesriigi sotsiaalsüsteemi ja neil on vastuvõtva liikmesriigi üldine ravikindlustus või
- c)
 - nad on kantud mõne sellise era- või avalik-õigusliku õppeasutuse nimekirja, mis on vastuvõtvast liikmesriigis akrediteeritud või mida rahastatakse selle riigi õigusaktide või haldustavade põhjal, ja nende peamiseks eesmärgiks on õpingud, sealhulgas tööalane koolitus, ning
 - neil on vastuvõtva liikmesriigi üldine ravikindlustus ja nad kinnitavad asjaomasele liikmesriigi asutusele avalduses või mõnes muus enda valitud dokumendis, et neil on enda ja oma pereliikmete jaoks piisavalt vahendeid, et mitte koormata oma elamisperioodi ajal vastuvõtva liikmesriigi sotsiaalsüsteemi, või
- d) nad on punktides a, b või c nimetatud tingimustele vastava liidu kodaniku pereliikmed, kes on temaga kaasas või ühinevad temaga.

2. Lõikes 1 ettenähtud elamisõigus laieneb ka pereliikmetele, kes ei ole liikmesriigi kodanikud, kuid kes on liidu kodanikuga vastuvõtvast liikmesriigis kaasas või ühinevad temaga, kui kõnealune liidu kodanik vastab lõike 1 punktides a, b või c nimetatud tingimustele.“

Taani õigus

- 7 Euroopa Liidu õigusega hõlmatud välismaalaste Taanis elamist käsitleva 12. mai 2011. aasta määruse nr 474 (bekendtgørelse nr. 474 om ophold i Danmark for udlændinge, der er omfattet af Den Europæiske Unions regler) § 13 kohaselt:

„Niivõrd kui see on liidu õigusega lubatud, on Taani kodaniku pereliikmetel õigus elada Taanis kauem kui välismaalaste seaduse § 2 lõigetes 1 ja 2 lubatud kolm kuud.“

- 8 Migratsiooniamet on vastu võtnud 10. detsembri 2014. aasta EL suunise nr 1/14 „Suunis riigi kohalikule haldusasutusele liidu õiguse alusel esitatud perekonna taasühinemise taotluste menetlemiseks olukorras, kus viiteisik on Taani kodanik“ (EU-orientering nr. 1/14, Orientering til Statsforvaltningen om behandling af ansøgninger om familiesammenføring efter EU-retten, hvor referencen er dansk statsborger) (edaspidi „suunis nr 1/14“).
- 9 Nimetatud suunise punktis 4.1.5. „Ajaline seos Taani kodaniku Taanisse tagasipöördumise ja liidu õiguse alusel perekonna taasühinemise taotluse esitamise vahel“ on ette nähtud:

„Ei nõuta, et välisriigi kodanikust pereliige peaks sisenema Taani samal ajal kui Taani kodanik.“

Kui sellise Taani kodaniku pereliige, kes on kasutanud oma õigust vabalt liikuda mõnes teises liikmesriigis, taotleb liidu eeskirjade alusel perekonna taasühinemist alles pärast seda, kui Taani kodanik on Taani tagasi pöördunud, tuleb eraldi hinnata, kas pereliikme taotlus on esitatud Taani kodaniku Taani tagasipöördumise loomuliku jätkuna.

Selle hindamisel tuleb tähelepanu pöörata Taani kodaniku tagasipöördumise ja taotluse esitamise vahelisele ajale, sealhulgas sellele, kas pereliikme taotluse esitamine lükkus edasi mingitel konkreetsetel töö või haridusega seotud põhjustel, ja selle ajavahemiku pikkusele. Näiteks võib taotluse esitamine edasi lükkuda põhjusel, et taotleja lõpetab varem alustatud õpinguid, mida on muu hulgas võimalik dokumentaalselt tõendada diplomite jms esitamisega. Edasilükkumise põhjuste hulgas võivad olla ka terviseprobleemid, sealhulgas taotleja või tema pereliikmete raske haigus.

Siiski ei saa mitme kuu pikkust edasilükkumist põhimõtteliselt õigustada üldise sooviga jätkata töötamist või säilitada perekondlikud sidemed.

Kui aga esineb spetsiifilisi tööga seotud kaalutlusi, sealhulgas lepinguliste kohustuste täitmist, mis põhjustavad taotluse esitamise edasilükkumist mitme kuu võrra, loetakse taotlus üldjuhul esitatuks Taani kodaniku tagasipöördumise loomuliku jätkuna. Seda võib dokumentaalselt tõendada töölepinguga, kus on näiteks kirjas, et kõnealune isik osaleb mingis konkreetses ehitusprojekti.

[...]

Olukorras, kus pereliige on sisenenud Taani koos sinna tagasipöörduva Taani kodanikuga või tema tagasipöördumise loomuliku jätkuna, ent esitab taotluse perekonna taasühinemiseks liidu eeskirjade alusel alles hiljem, ei pea taotlus olema esitatud Taani kodaniku tagasipöördumise loomuliku jätkuna, juhul kui see isik täidab muul viisil tingimused, mis on nõutavad perekonna taasühinemiseks Taani kodanikuga liidu õiguse alusel.

Tingimus on see, et pereliige on Taani sisenenud eesmärgiga hakata koos Taani kodanikuga pereelu elama ja et pereliikmel oleks liidu eeskirjade alusel olnud õigus perekonna taasühinemisele Taani kodanikuga, kui kõnealune isik oleks taotluse esitanud [riiki] sisenemise ajal. Samuti on vajalik, et taotleja on vastanud neile nõuetele kogu taotluse esitamisele eelneva ajavahemiku jooksul.

Selliste juhtumite hindamisel osutub seega määravaks see, kas pereliige on kogu perioodi jooksul täitnud liidu eeskirjadest tulenevaid nõudeid Taani kodanikuga perekonna taasühinemiseks, kuid on jätnud lihtsalt taotluse esitamata. Sellisel juhul on pereliikmel liidu eeskirjade alusel õigus Taanis elada, isegi kui isik taotles elamisluba alles hiljem.

Juhul kui taotlust ei esitatud [riiki] sisenedes, peab taotleja ära näitama, et ta sisenes riiki Taani kodaniku tagasipöördumisega samal ajal või selle loomuliku jätkuna ja et taotleja on vastanud liidu eeskirjadest tulenevatele Taani kodanikuga perekonna taasühinemise tingimustele kogu perioodi jooksul, sealhulgas elanud koos Taani kodanikuga Taanis. Seda saab tõendada näiteks sõidupiletitega, rahvastikuregistris elukohaandmete muutmisega, üürikviitungitega jne.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

- 10 Erdem Deha Altiner sündis 2. septembril 2004 Türgis ja on Türki kodanik. Tema isa Metin Altiner, kes oli saabunud Taani 17. juulil 2008, lahutas abielu Erdem Deha Altineri emaga ja abiellus teist korda 26. oktoobril 2010 Isabel Hanna Ravniga, kes on Taani kodanik ja elas sel ajal Taanis. Kohtuotsuses, millega lahutati Metin Altineri ja Erdem Deha Altineri ema abielu, määrati Erdem Deha Altineri hooldusõigus tema Türki kodanikust emale, kellega koos ta Türgis elas.

- 11 1. detsembrist 2012 kuni 24. oktoobrini 2014 elasid Isabel Hanna Ravn ja Metin Altner Rootsis. 1. augustist 2013 kuni 9. septembrini 2013 ja 8. juulist 2014 kuni 2. septembrini 2014 reisis Erdem Deha Altiner Schengeni alal kehtiva viisaga Rootsi ja elas nende juures.
- 12 Isabel Hanna Ravn ja Metin Altiner pöördusid 24. oktoobril 2014 tagasi Taani ja elavad seal tänaseni. 25. juunil 2015 sisenes Erdem Deha Altiner Taani viisaga, mis kehtis Schengeni alal kuni 30. septembrini 2015.
- 13 Olles 15. juulil 2015 saanud oma emalt kirjaliku nõusoleku, esitas Erdem Deha Altiner kaks päeva hiljem Taani riigi kohalikule haldusasutusele taotluse liidu elamisloa saamiseks enda isa abikaasa Isabel Hanna Ravni pereliikmena.
- 14 Taani riigi kohalik haldusasutus jättis 9. märtsi 2016. aasta otsuses selle taotluse rahuldamata põhjendusega, et see ei olnud esitatud Isabel Hanna Ravni Taani tagasipöördumise loomuliku jätkuna. Euroopa Kohtule esitatud toimikust nähtub, et rahuldamata jätmise otsuses täpsustas haldusasutus, et ta ei võta seisukohta selles osas, kas Erdem Deha Altineri viibimine Rootsis andis talle võimaluse alustada või tugevdada selles liikmesriigis pereelu Isabel Hanna Ravniga. Rahuldamata jätmise otsuse peale esitati vaie migratsiooniametile, mis jättis selle 3. juuni 2016. aasta otsusega rahuldamata.
- 15 Viidatud otsuses märgib migratsiooniamet, et Erdem Deha Altiner ei sisenenud Taani territooriumile samal ajal koos Isabel Hanna Ravniga ja tema elamisloa taotlus ei ole esitatud Isabel Hanna Ravni Taani tagasipöördumise loomuliku jätkuna. Migratsiooniamenti sõnul kaotab kolmanda riigi kodanik, kes on pärast teises liikmesriigis elamist Taani tagasi pöördunud Taani kodaniku pereliige, võimaluse saada Taanis tuletatud elamisõiguse, kui see pereliige ei sisene Taani või ei esita Taani elamisloa taotlust Taani kodaniku tagasipöördumise loomuliku jätkuna.
- 16 15. juunil 2016 esitasid Erdem Deha Altiner ja Isabel Hanna Ravn kaebuse 3. juuni 2016. aasta otsuse peale Københavns byret'ile (Kopenhaageni esimese astme kohus, Taani), mis saatis 18. oktoobril 2016 asja lahendamiseks eelotsusetaotluse esitanud kohtule.
- 17 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et pooled vaidlevad selle üle, kas liidu õigusega on kooskõlas Taani õigusnormides ette nähtud tingimus, mille kohaselt on sellise kolmanda riigi kodaniku, kes on pärast vaba liikumise õiguse kasutamist Taani tagasi pöördunud Taani kodaniku pereliige, Taanis elamise õiguse eeltingimus see, et pereliige siseneb Taani territooriumile või esitab elamisloa taotluse asjaomase Taani kodaniku tagasipöördumise „loomuliku jätkuna“. Põhikohtuasja kaebajad leiavad, et selline tingimus on vastuolus liidu õiguse ja eelkõige ELTL artikliga 21.
- 18 Neil asjaoludel otsustas Østre Landsret (idapiirkonna apellatsioonikohus, Taani) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas [ELTL] artikkel 21 ja analoogia alusel kohaldatav [direktiiv 2004/38] takistavad liikmesriiki keeldumast tuletatud elamisõiguse andmisest kolmanda riigi kodanikule, kes on sellise liidu kodaniku pereliige, kes on pöördunud tagasi sellesse liikmesriiki pärast vaba liikumise õiguse teostamist, juhul kui pereliige ei sisene riiki või ei esita taotlust elamisloa saamiseks liidu kodaniku liikmesriiki tagasipöördumise loomuliku jätkuna?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

Vastuvõetavus

- 19 Kõigepealt tuleb märkida, et Euroopa Kohtule esitatud seisukohtades kahtlesid Belgia ja Norra valitsus Erdem Deha Altineri kahele võrdlemisi lühiajalisele Rootsis viibimisele viidates selles, kas tegemist oli sellise reaalse liikmesriigis viibimisega, mis võimaldas tal alustada või tugevdada tema ja asjaomase liidu kodaniku, kelleks on käesolevas asjas Isabel Hanna Ravn, pereelu selliselt, et Erdem Deha Altineril oleks õigus liidu õigusest tulenevale tuletatud elamisõigusele Taanis. Norra valitsus leiab, et sellistel ajaoludel võib eelotsuse küsimus olla hüpoteetiline.
- 20 On küll õige, et liidu kodaniku ja tema kolmanda riigi kodanikust pereliikme reaalne elamine vastuvõtvas liikmesriigis on asjaolu, mis annab selle liidu kodaniku tagasipöördumisel liikmesriiki, mille kodanik ta on, ELTL artikli 21 lõike 1 alusel tuletatud elamisõiguse kolmanda riigi kodanikule, kellega koos toimus liidu kodaniku pereelu vastuvõtvas liikmesriigis.
- 21 Käesolevas asjas nähtub eelotsusetaotluse esitanud kohtu andmetest, mis on kokkuvõtvalt esitatud käesoleva kohtuotsuse punktides 13–15, et Erdem Deha Altineri taotluse elamisloa saamiseks liidu õiguse alusel jättis viimasena rahuldamata migratsiooniamet ja seda mitte põhjendusega, et Erdem Deha Altineri viibimine Rootsis ei võimaldanud tal alustada või tugevdada tema, Metin Altineri ja Isabel Hanna Ravn pereelu, vaid põhjendusega, et tema sisenemine Taani territooriumile ja elamisloa taotluse esitamine ei toimunud samal ajal Isabel Hanna Ravn tagasipöördumisega Taani või selle tagasipöördumise loomuliku jätkuna, nagu on nõutud suunises nr 1/14.
- 22 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt eeldatakse, et liidu õiguse tõlgendamise küsimused, mille liikmesriigi kohus on esitanud õiguslikus ja faktilises raamistikus, mille ta on määratlenud omal vastutusel ja mille paikapidavuse kontrollimine ei ole Euroopa Kohtu ülesanne, on asjakohased. Euroopa Kohus võib keelduda liikmesriigi kohtu esitatud eelotsusetaotlusele vastamast vaid siis, kui on ilmne, et küsimuses osutatud liidu õigusnormi tõlgendusel puudub põhikohtuasja asjaolude või esemega igasugune seos, kui probleem on hüpoteetiline või kui Euroopa Kohtule ei ole teada vajalikke faktilisi või õiguslikke asjaolusid, et anda talle esitatud küsimustele tarvilik vastus (vt selle kohta 6. septembri 2016. aasta kohtuotsus Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, punktid 19 ja 20).
- 23 Sellises olukorras ja hoolimata asjaolust, et eelotsusetaotluse esitanud kohtul on võimalik tema menetluses vaidlustatud haldusakti aluseks olnud faktilistele asjaoludele antud hinnangut kontrollida, ei saa asuda seisukohale, et eelotsuse küsimusel, mis puudutab sisuliselt sellise riigisisese õigusakti nagu suunise nr 1/14 kooskõla liidu õigusega, puudub seos põhikohtuasja esemega või et selle aluseks olev probleem on hüpoteetiline.
- 24 Seetõttu on eelotsusetaotlus vastuvõetav.

Sisulised küsimused

- 25 Eelotsuse küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas ELTL artiklit 21 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, milles ei ole ette nähtud liidu õigusest tuleneva tuletatud elamisõiguse andmist kolmanda riigi kodanikule, kes on sellise liidu kodaniku pereliige, kellel on selle liikmesriigi kodakondsus ja kes pöördub sellesse liikmesriiki tagasi pärast elamist ühes teises liikmesriigis liidu õiguse alusel ja seda järgides, kui asjaomase liidu kodaniku pereliige ei sisenenud selle liikmesriigi territooriumile või ei esitanud elamisloa taotlust asjaomase liidu kodaniku liikmesriiki tagasipöördumise „loomuliku jätkuna“.

- 26 Siinkohal tuleb kõigepealt tähelepanu juhtida sellele, et Euroopa Kohus on juba otsustanud, et kui liidu kodanik on ajal, mil ta direktiivi 2004/38 artikli 7 lõigetes 1 ja 2 ette nähtud tingimuste kohaselt ja neid tingimusi järgides elab reaalselt liikmesriigis, mille kodanik ta ei ole, selles liikmesriigis alustanud või tugevdanud pereelu, nõuab asjaomasele liidu kodanikule ELTL artikli 21 lõikest 1 tulenevate õiguste soovitatav toime, et pereelu, mis sellel kodanikul oli nimetatud liikmesriigis, saaks jätkuda tema tagasipöördumisel liikmesriiki, mille kodanik ta on, seeläbi, et asjaomasele kolmanda riigi kodanikust pereliikmele antakse tuletatud elamisõigus. Nimelt, kui sellist tuletatud elamisõigust ei antaks, pärsiks see liidu kodaniku tahet lahkuda liikmesriigist, mille kodakondsus tal on, et teostada ELTL artikli 21 lõike 1 alusel teises liikmesriigis elamise õigust, kuna ta ei saa olla kindel, et tal on võimalik oma päritoluliikmesriigis jätkata oma lähedastega pereelu, mida ta vastuvõttvas liikmesriigis on alustanud või tugevdanud (12. märtsi 2014. aasta kohtuotsus O. ja B., C-456/12, EU:C:2014:135, punkt 54, ning 5. juuni 2018. aasta kohtuotsus Coman jt, C-673/16, EU:C:2018:385, punkt 24).
- 27 Euroopa Kohtu praktikast nähtub ka, et tingimused, mille täitmisel antakse liidu kodaniku tagasipöördumisel liikmesriiki, mille kodanik ta on, tuletatud elamisõigus ELTL artikli 21 lõike 1 alusel selle liidu kodaniku pereliikmest kolmanda riigi kodanikule, kellega koos elas liidu kodanik – tuginedes üksnes oma liidu kodaniku staatusele – vastuvõttvas liikmesriigis, ei tohiks põhimõtteliselt olla rangemad nendest, mis on ette nähtud direktiivis 2004/38 sellise elamisõiguse andmiseks kolmanda riigi kodanikule, kes on sellise liidu kodaniku pereliige, kes on kasutanud oma õigust vabalt liikuda, asudes elama liikmesriiki, mille kodanik ta ei ole. Ehkki direktiiv 2004/38 ei reguleeri sellist tagasipöördumise juhtu, tuleb seda direktiivi siiski kohaldada analoogia alusel seoses tingimustega, mis kehtivad liidu kodaniku elamise suhtes liikmesriigis, mille kodanik ta ei ole, sest mõlemal juhul on liidu kodanik viiteisik, kellest tulenevalt võib selle liidu kodaniku pereliikmest kolmanda riigi kodanikul tekkida tuletatud elamisõigus (12. märtsi 2014. aasta kohtuotsus O. ja B., C-456/12, EU:C:2014:135, punkt 50).
- 28 Tuleb aga märkida, et tuletatud elamisõiguse suhtes, mis direktiivi 2004/38 artikli 7 lõike 2 alusel omistatakse selliste liidu kodanike pereliikmetele, kes on asunud elama mõne muu kui enda kodakondsuse liikmesriigi territooriumile, ei kehti tingimus, et need pereliikmed peavad sisenema selle liikmesriigi territooriumile teatava tähtaja jooksul pärast liidu kodaniku riiki sisenemist.
- 29 Nimelt omistatakse selle sätte kohaselt sellises olukorras tuletatud elamisõigus liidu kodaniku pereliikmetele mitte ainult siis, kui nad on selle kodanikuga „kaasas“ mõnes muus liikmesriigis kui selles, mille kodakondsus liidu kodanikul on, vaid ka siis, kui nad „ühinevad“ temaga selles liikmesriigis.
- 30 Samas tuleb märkida, et kolmanda riigi kodanikele antud võimalik õigus elada liidu liikmesriigis tuleneb liidu kodaniku poolt liikumisvabaduse teostamisest (vt selle kohta 12. märtsi 2014. aasta kohtuotsus O. ja B., C-456/12, EU:C:2014:135, punkt 36 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 31 Kuna ELTL artikli 21 lõike 1 alusel antud tuletatud elamisõiguse eesmärk on võimaldada jätkata asjaomase liidu kodaniku kodakondsuse liikmesriigis pereelu, mida ta vastuvõttvas liikmesriigis alustas või tugevdas oma pereliikmega, kes on kolmanda riigi kodanik, on liidu kodaniku kodakondsuse liikmesriigi pädevatel asutustel õigus enne elamisõiguse andmist kontrollida, et selline liidu kodaniku ja tema kolmanda riigi kodanikust pereliikme pereelu ei olnud katkenud enne kolmanda riigi kodaniku sisenemist liikmesriiki, mille kodakondsus on asjaomasel liidu kodanikul.
- 32 Sellise kontrollimise käigus võib asjaomane liikmesriik võtta kaudse tõendina arvesse ka asjaolu, et liikmesriigi kodaniku kolmanda riigi kodanikust pereliige sisenes liikmesriigi territooriumile alles pärast seda, kui liikmesriigi kodaniku tagasipöördumisest oli möödunud juba märgatav aeg.

- 33 Siiski ei ole välistatud, et pereelu, mida alustasid või tugevdasid liidu kodanik ja tema kolmanda riigi kodanikust pereliige ajal, mil nad elasid liidu õiguse alusel ja selles ette nähtud tingimusi järgides vastuvõttvas liikmesriigis, jätkub ka hoolimata asjaolust, et liidu kodanik pöördub enda kodakondsuse liikmesriiki tagasi ilma asjaomase pereliikmeta, kelle hilisema saabumise liidu kodaniku päritoluriiki on tinginud tema isiklik olukord, töö või hariduse omandamine.
- 34 Järelikult on asjaolu, et elamisloa taotlust ei esitatud liidu kodaniku liikmesriiki tagasipöördumise „loomuliku jätkuna“, üks olulisi tegureid, mis ei ole küll eraldi võttes määrav tegur, kuid mille alusel võib asjaomase liidu kodaniku päritoluriik jõuda kõiki asjaolusid kogumis hinnates järeldusele, et selle taotluse ja kodaniku poolt eelnevalt liikumisvabaduse kasutamise vahel puudub seos, ning seetõttu jätta elamisloa andmise taotluse rahuldamata.
- 35 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esitatud küsimusele vastata, et ELTL artikli 21 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus liikmesriigi õigusnormid, milles ei ole ette nähtud liidu õigusest tuleneva tuletatud elamisõiguse andmist kolmanda riigi kodanikule, kes on sellise liidu kodaniku pereliige, kellel on selle liikmesriigi kodakondsus ja kes pöördub sellesse liikmesriiki tagasi pärast elamist ühes teises liikmesriigis liidu õiguse alusel ja seda järgides, kui asjaomase liidu kodaniku pereliige ei sisenenud selle liidu kodaniku päritoluliikmesriigi territooriumile või ei esitanud seal elamisloa taotlust asjaomase liidu kodaniku liikmesriiki tagasipöördumise „loomuliku jätkuna“, juhul kui nendes õigusnormides on nõutud, et kõikide asjaolude kogumis hindamisel võetakse arvesse ka teisi olulisi tegureid, eelkõige neid, mis võivad tõendada, et hoolimata liidu kodaniku liikmesriiki tagasipöördumise ja tema kolmanda riigi kodanikust pereliikme samasse liikmesriiki sisenemise vahele jäävast ajast, ei ole lõppenud vastuvõttvas liikmesriigis alustatud ja tugevdatud pereelu ja seetõttu on põhjendatud anda asjaomasele pereliikmele tuletatud elamisõigus; neid asjaolusid peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

Kohtukulud

- 36 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamiseiga seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

ELTL artikli 21 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus liikmesriigi õigusnormid, milles ei ole ette nähtud liidu õigusest tuleneva tuletatud elamisõiguse andmist kolmanda riigi kodanikule, kes on sellise liidu kodaniku pereliige, kellel on selle liikmesriigi kodakondsus ja kes pöördub sellesse liikmesriiki tagasi pärast elamist ühes teises liikmesriigis liidu õiguse alusel ja seda järgides, kui asjaomase liidu kodaniku pereliige ei sisenenud selle liidu kodaniku päritoluliikmesriigi territooriumile või ei esitanud seal elamisloa taotlust asjaomase liidu kodaniku liikmesriiki tagasipöördumise „loomuliku jätkuna“, juhul kui nendes õigusnormides on nõutud, et kõikide asjaolude kogumis hindamisel võetakse arvesse ka teisi olulisi tegureid, eelkõige neid, mis võivad tõendada, et hoolimata liidu kodaniku liikmesriiki tagasipöördumise ja tema kolmanda riigi kodanikust pereliikme samasse liikmesriiki sisenemise vahele jäävast ajast, ei ole lõppenud vastuvõttvas liikmesriigis alustatud ja tugevdatud pereelu ja seetõttu on põhjendatud anda asjaomasele pereliikmele tuletatud elamisõigus; neid asjaolusid peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

Allkirjad